

De Minister van Asiel en Migratie

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid

Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147

2511 DP Den Haag

Postbus 20011

2500 EH Den Haag

www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Uitwerking wooncomponent en vrijwilligersvergoeding
voor gastgezinnen

Datum

15 december 2025

Onze referentie

7014759

Bijlage(n)

1. Kamerbrief

1. Aanleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling van het ministerie van Asiel en Migratie (november 2024) heeft uw ambtsvoorganger de toezegging gedaan om te onderzoeken of de financiële bijdrage voor verblijf bij een gastgezin in het kader van de logeerregeling direct aan gastgezinnen kan worden uitgekeerd in plaats van aan de asielzoeker of statushouder. Daarnaast heeft uw ambtsvoorganger in het commissiedebat over Vreemdelingen- en asielbeleid van 5 februari 2025 toegezegd de mogelijkheden voor een vrijwilligersvergoeding voor gastgezinnen te verkennen en de Tweede Kamer hierover te informeren. In het commissiedebat van 9 december 2025 is dit onderwerp ook ter sprake gekomen. Deze nota bevat hierover een advies. De Tweede Kamer dient over de uitkomsten van beide toezeggingen te worden geïnformeerd.

De logeerregeling bestaat sinds 2014 en maakt het mogelijk dat statushouders en asielzoekers in spoor 4 tijdelijk bij gastgezinnen, familie of vrienden verblijven in afwachting van huisvesting. Deze regeling ontlast de opvangcapaciteit van het COA en helpt statushouders en asielzoekers sneller de taal te leren en een netwerk op te bouwen. Stichting Takecarebnb zorgt voor de werving en matching van gastgezinnen voor statushouders en pleit al lange tijd voor een vrijwilligersvergoeding voor gastgezinnen, met als doel meer gastgezinnen aan te kunnen trekken. Hoewel het exacte effect van zo'n vergoeding moeilijk vooraf te bepalen is, kan deze mogelijk wel bijdragen aan het vrijmaken van opvangplekken voor asielzoekers door statushouders sneller uit de opvang te laten gaan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- De wooncomponent niet rechtstreeks aan gastgezinnen te verstrekken. Dit heeft juridische en praktische bezwaren.
- Voor de duur van één jaar een pilot te draaien met toekennen van een vrijwilligersvergoeding aan gastgezinnen van statushouders die via Takecarebnb zijn bemiddeld.
- De Tweede Kamer te informeren door middel van bijgevoegde brief.

3. Kernpunten

Kernpunten algemeen

- Uit evaluaties blijkt dat de logeerregeling statushouders in staat stelt sneller Nederlands te leren en hun sociaal netwerk uit te breiden, wat

weer bijdraagt aan een grotere kans op een betaalde baan en sneller meedoen in de samenleving.

- Logeerderson verblijven gemiddeld zes maanden bij een gastgezin. In principe drie maanden, met maximaal drie maanden verlenging aansluitend.
- Verblijf bij een gastgezin vindt plaats op vrijwillige basis, waarbij de statushouder en het gastgezin altijd de mogelijkheid behouden om het verblijf bij het gastgezin eerder dan afgesproken te beëindigen. Dat betekent dat het in voorkomend geval de statushouder terug moet naar een COA-opvanglocatie. Dit maakt dat plaatsing bij een gastgezin middels de logeerregeling wezenlijk anders is dan plaatsing in een hotel of andere accommodatie op basis van de HAR+, waar statushouders na plaatsing niet meer terug naar de COA-opvang mogen. In 2024 stroomde na de logeerperiode 97% van de statushouders door naar permanente huisvesting. 3% moest terug naar een COA-opvanglocatie (er was nog geen huisvesting beschikbaar na afloop).
- In 2024 waren er onder statushouders ca. 1.400 aanmeldingen om gebruik te maken van de logeerregeling. Op dit moment zijn er te weinig gastgezinnen om aan deze behoefte te voldoen.
- Takecarebnb schat in dat ongeveer 10% van de gezinnen die zich aanmeldt uiteindelijk niet doorzet omdat er geen tegemoetkoming is voor de meerkosten van een extra bewoner. Volgens Takecarebnb vormen deze kosten voor veel potentiële gastgezinnen een belemmering. Op dit moment worden gastgezinnen onder andere geselecteerd op basis van financiële draagkracht.
- Gelet op het aantal statushouders dat in de asielopvang verblijft en de druk die dit op de opvangcapaciteit legt, is het van belang om iedere kans op uitstroom uit de asielopvang te benutten.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
15 december 2025

Onze referentie
7014759

Kernpunten t.a.v. uitkeren wooncomponent aan gastgezinnen

- Logeerderson van 21 jaar of ouder krijgen van het COA een 'wooncomponent' uitgekeerd. Dat is een financiële vergoeding van €75 per week voor het doen van afstand van het recht op onderdak bij het COA en tegelijkertijd een stimulans voor de bewoner om buiten de opvang te verblijven. De logeerder en het gastgezin kunnen zelf afspraken maken over een financiële bijdrage vanuit de logeerder voor de dekking van meerkosten van het gastgezin.
- Omdat wooncomponent wordt uitgekeerd op basis van een overeenkomst tussen de logerende asielzoeker of statushouder en het COA is het niet mogelijk de wooncomponent rechtstreeks aan het gastgezin toe te kennen omdat hiervoor geen grondslag bestaat.
- Het is wel mogelijk dat de logerende asielzoeker of statushouder via een akte van cessie (het overdragen van een vordering) afstand doet van de wooncomponent en deze vordering overdraagt aan een lid van het gastgezin. Daarnaast kunnen de logeerder en het gastgezin onderling afspraken maken over de besteding van de wooncomponent.

Kernpunten t.a.v. pilot met vrijwilligersvergoeding

- Takecarebnb pleit mede door de behoefte vanuit statushouders en de lastige werving van gastgezinnen al langere tijd voor een vrijwilligersvergoeding voor gastgezinnen. De verwachting is dat zij

hiermee 50 extra gastgezinnen te kunnen werven, bovenop de ca. 500 die zij in 2026 willen halen, maar dit staat niet zonder meer vast.

- Met Takecarebnb is afgesproken om de werving van gastgezinnen te focussen op statushouders die in de noodopvang verblijven.
- In februari 2025 is het proces van de aanbesteding van de uitvoering van de logeerregeling tussen Takecarebnb en COA afgerond.
- Het advies is om met een pilot te testen of de invoering van een vrijwilligersvergoeding voor gastgezinnen van statushouders daadwerkelijk meer gastgezinnen oplevert. Tegelijkertijd blijft de wooncomponent aan de logerende bewoner worden uitgekeerd.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
15 december 2025

Onze referentie
7014759

4. Toelichting*

Toelichting algemeen

In 2019 heeft het Verwey-Jonker Instituut (VJI) een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar de Logeerregeling, waarbij werd geconcludeerd dat deze regeling statushouders helpt sneller een nieuw leven op te bouwen in Nederland. De regeling faciliteert hun verhuizing naar een omgeving die bevorderlijk is voor participatie, met toegang tot relevante voorzieningen en een ondersteunende huiselijke sfeer. Statushouders die via Takecarebnb logeren, blijken verder gevorderd in participatie dan degenen die zonder organisatie bij familie of vrienden verblijven. Velen zijn bezig met een opleiding en sommigen zelfs met betaald werk. In 2023 bevestigde een vervolgonderzoek van VJI dat verblijf bij gastgezinnen participatie en integratie bevordert door het leren van Nederlands en uitbreiding van sociale contacten, wat helpt bij het vinden van betaald werk of vrijwilligerswerk. Het VJI adviseerde financiële tegemoetkomingen voor gastgezinnen om eventuele extra kosten geen hindernis te laten zijn voor deelname aan de logeerregeling. Eind 2024 stonden er ca. 1.400 statushouders op de wachtlijst voor matching bij Takecarebnb. In 2025 heeft Takecarebnb ca. 490 matches behaald. Zij hebben als doel in 2026 zo'n 500 matches te halen.

Toelichting verstrekken wooncomponent aan gastgezinnen

Een asielzoeker of statushouder die via de logeerregeling bij familie, vrienden of een gastgezin gaat logeren, heeft tijdens zijn verblijf aldaar recht op dezelfde verstrekkingen als een bewoner in de opvang. Daarbovenop ontvangt hij een extra vergoeding in de vorm van een wooncomponent mits hij 21 jaar of ouder is. Op dit moment is de wooncomponent voor een alleenstaande asielzoeker of statushouder €75 per week. Als er een gezin uit logeren gaat krijgt de tweede persoon €25 per week en de derde en vierde persoon €12,50. Deze bedragen gelden ook voor gezinsleden die jonger zijn dan 21 jaar. Het maximale bedrag voor een gezin is €125 per week. Een COA-medewerker kent deze vergoeding toe via daartoe bestemde software. De logeerder en het gastgezin kunnen zelf afspraken maken over een financiële bijdrage vanuit de logeerder voor de dekking van onkosten door het gastgezin.

Het is niet mogelijk om de wooncomponent rechtstreeks aan het gastgezin toe te kennen. De wooncomponent wordt uitgekeerd op basis van een overeenkomst die de asielzoeker of statushouder sluit met het COA. In deze overeenkomst is vastgelegd dat de asielzoeker of statushouder afstand doet van zijn recht op onderdak bij het COA in ruil voor de wooncomponent. Gedurende het verblijf bij het gastgezin ontvangt de statushouder eet- en leefgeld vanuit het COA. Mocht

de statushouder inkomsten hebben uit arbeid of vermogen, dan betaalt hij ook een eigen bijdrage aan het COA.

De logerende asielzoeker of statushouder kan via een akte van cessie (het overdragen van een vordering) afstand doen van de wooncomponent en deze vordering overdragen aan een lid van het gastgezin. Het is echter de vraag of dit wenselijk is aangezien dit moet gebeuren met een akte die bij een notaris moet worden opgemaakt of bij de Belastingdienst moet worden geregistreerd. In dat geval kan de logerende asielzoeker of statushouder beter rechtstreeks zelf afspraken maken met het gastgezin. Bovendien is de wooncomponent onder meer bedoeld als stimulans voor de asielzoeker of statushouder om buiten de opvang te verblijven.

Toelichting pilot vrijwilligersvergoeding

Het invoeren van een vrijwilligersvergoeding biedt verschillende voordelen. Bijvoorbeeld het verlagen van financiële drempels voor gastgezinnen, het verminderen van druk op COA-opvang, het geven van een impuls aan de particuliere opvang en de erkenning van de inzet van gastgezinnen. Verder is het gezien de druk waar de asielopvang zich momenteel mee geconfronteerd ziet, van groot belang om zoveel mogelijk opties te benutten die zorgen voor uitstroom van statushouders uit de opvang.

Tot nu toe is het Rijk terughoudend geweest met het toekennen van een vrijwilligersvergoeding aan gastgezinnen van statushouders omdat de vrijwilligersvergoeding misbruikt zou kunnen worden door er een verdienmodel van te maken. Takecarebnb geeft aan dit te voorkomen door een grondige screening, bestaande uit een huisbezoek en een VOG-aanvraag. In ieder geval dat mogelijk niet integer is, wordt er niet gematcht. Te denken valt aan een gezin dat eigenlijk een goedkope au-pair wil of een alleenstaande man die alleen een jonge vrouw in huis wil nemen.

De meeste gezinnen die iemand in huis nemen doen dit uit liefdadigheid en zijn hiervoor voldoende financieel draagkrachtig. Takecarebnb schat echter in dat zij ongeveer 50 extra gastgezinnen kunnen werven als een vrijwilligersvergoeding van €150 per maand zou worden toegekend als dekking van de meerkosten. €150 lijkt een realistische inschatting van de meerkosten. Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) heeft berekend dat de dagelijkse minimale kosten voor voeding, water en elektriciteit alleen al ruim €140 per maand bedragen.¹ Verder is met Takecarebnb besproken dat een vrijwilligersvergoeding met terugwerkende zeer moeilijk uitvoerbaar is.

Bovendien blijft het onzeker of de vrijwilligersvergoeding het gewenste effect heeft. Daarom wordt u geadviseerd een pilot te draaien met het toekennen van een vrijwilligersvergoeding voor gastgezinnen langs de volgende lijnen:

- **Duur:** één jaar, vanaf 1 mei 2026. Na goedkeuring heeft Takecarebnb ca. één maand nodig om alles in orde te maken.
- **Doel:** Minimaal 50 nieuwe gastgezinnen aanspreken zodat daarmee het aantal bewoners dat gekoppeld wordt aan een gastgezin kan worden verhoogd naar

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
15 december 2025

Onze referentie
7014759

¹ Voeding: minimaal €4,10 per dag (€127,10 per maand) per extra bewoner; water: ca. €4 per maand per extra bewoner; elektriciteit: ca. €16 per maand per extra bewoner. Bron: Nibud, [Huishoudelijke uitgaven](#) en [Kosten van energie en water](#).

550. De focus van Takecarebnb komt te liggen op het matchen van statushouders in de noodopvang.

- **Bedrag vrijwilligersvergoeding:** €150 per maand voor de duur van het verblijf bij het gastgezin.
- **Wijze van verstrekking:** Zo simpel en efficiënt mogelijk. Takecarebnb brengt het potentiële gastgezin op de hoogte van de mogelijkheid tot een vrijwilligersvergoeding en bij positief antwoord wordt dat geregistreerd. Takecarebnb handelt de administratie af en verstrekt de vergoeding. Hiervoor geeft Takecarebnb aan extra capaciteit nodig te hebben à €14.460 per jaar.
- **Evaluatie:** De evaluatie kan door DMB worden uitgevoerd, in afstemming met COA en Takecarebnb. Hierin moet worden meegenomen of het doel is bereikt, of het oogmerk van gastgezinnen mogelijk is veranderd en wat andere, eventueel onbedoelde, effecten van de vrijwilligersvergoeding zijn. De evaluatie zal worden uitgevoerd in het voorjaar van 2027 zodat kan worden bekeken of de vrijwilligersvergoeding wordt doorgezet. Ook zal worden gezien of eventuele verlaging van de wooncomponent in de rede ligt.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
15 december 2025

Onze referentie
7014759

Overige aandachtspunten

- Uit de verkenning blijkt verder dat het aanbieden van een vrijwilligersvergoeding aan gastgezinnen voor Oekraïense ontheemden moeilijk is omdat gemeenten deze opvang regelen en Takecarebnb niet hierbij betrokken is.
- De vrijwilligersvergoeding heeft geen invloed op het belastbaar inkomen, bijstandsuitkering, WIA-uitkering of huur- en zorgtoeslag, mits er niet meer dan het maximale bedrag van €210 euro per maand, of €2.100 euro per jaar, ontvangen wordt, en de ontvanger ouder is dan 27 jaar. Aangezien de beoogde vrijwilligersvergoeding €150 per maand bedraagt, is dit voor nu niet relevant.

4.1. Politieke context

De druk op de opvang heeft grote aandacht van de politiek en het is van belang om op zoveel mogelijk manieren de druk op de opvang te verlichten. Deze beslisnota is gemaakt naar aanleiding van twee toezeggingen die uw ambtsvoorganger heeft gedaan in een commissiedebat. Verder ligt deze pilot in het verlengde van de set maatregelen die het kabinet reeds heeft genomen om de doorstroom van statushouders uit de asielopvang te bevorderen.

4.2. Financiële overwegingen

De totale kosten van dit plan bedragen €509.460. Voor 2026 is er (nog) geen financiële dekking voor dit plan. Dit bedrag is opgenomen in de (COA) claim die is ingebracht voor de voorjaarsbesluitvorming 2026. Om de pilot toch zo snel mogelijk te kunnen starten worden de kosten van deze pilot vooralsnog gedekt uit de DGM-begroting. Dat betekent dat de pilot voor rekening en risico van DGM is en als er geen dekking bij voorjaar beschikbaar komt, er geherprioriteerd moet worden binnen het DGM kader. Eventuele opvolging van de pilot kan enkel plaatsvinden indien daarvoor adequate dekking beschikbaar is.

Kostenoverzicht

Vrijwilligersvergoeding	
- €150 per maand, 550 logeerderson, die gemiddeld 6 maanden logeren	€495.000

Administratiekosten Takecarebnb	
- 5 uur per maand door een externe partij à €85 per uur	€ 5.100
- 13 uur per maand door Takecarebnb à €60 per uur	€ 9.360
Totaal	€509.460

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum

15 december 2025

Onze referentie

7014759

4.3. Krachtenveld

Deze nota is afgestemd met DMB, DRM en COA.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.